

Raadsvoorstel

Onderwerp	Toekomst Cultuurfonds Zoetermeer
Zaakid	0637722713
Auteur	Florizoone, K k.e.florizoone@zoetermeer.nl
Gemeentesecretaris	Huykman, B.J.D.
Directeur	A. Quentin
Portefeuillehouder	Wethouder Paalvast
Medeverantwoordelijke(n)	

Uiterste behandeldatum (+ reden)	20 september (in verband met subsidieaanvraag Stichting Cultuurfonds Zoetermeer)
Programma(s)	Programma 4 Vrije tijd
Eerdere besluitvorming	Raadsbesluit Toekomstagenda cultuur, amateurtheater en stadsmuseum 18 mei 2015 Raadsbesluit werkwijze Cultuurfonds Zoetermeer 18 december 2017 Raadsmemo Evaluatie Cultuurfonds 9 januari 2019 Raadsmemo Toekomst Cultuurfonds Zoetermeer 14 april 2021 Toezegging 430 Toezegging 453
Samenvatting	<p>Stichting Cultuurfonds Zoetermeer (hierna Cultuurfonds) heeft sinds haar oprichting in 2016 diverse culturele projecten ondersteund. Het is echter nodig om de rol en de functie van het Cultuurfonds te herzien. Dit kent drie oorzaken:</p> <ol style="list-style-type: none">Het huidige functioneren van het Cultuurfonds in relatie tot de oorspronkelijke opzetNieuwe jurisprudentie in relatie tot het functioneren van een fondsHet gewijzigde cultuurbeleid vanuit de nieuwe cultuurvisie <p>Samen met het Cultuurfonds en het culturele veld is gekeken welke functies het Cultuurfonds momenteel uitoefent en mogelijk zou kunnen uitoefenen. Hieruit zijn vijf mogelijke toekomstscenario's voor het Cultuurfonds gekomen en door het college afgewogen.</p>
Bijlagen	

Raadsbesluit 0637722713

Raadsvoorstel Toekomst Cultuurfonds Zoetermeer

De raad van de gemeente Zoetermeer;

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 13 juli 2021

Besluit

1. Het college de opdracht te geven om:
 - a. De subsidierelatie met het Cultuurfonds te beëindigen;
 - b. Vanuit de gemeentelijke organisatie subsidies te verstrekken aan culturele projecten van kleine en/of nieuwe culturele spelers;
 - c. Vanuit de gemeentelijke organisatie een cultuurmakelaar aan te sturen die invulling geeft aan de advies- en netwerkfunctie en de marketing- en promotiefunctie op het gebied van cultuur;
2. Toezeggingen 430 en 453 af te doen.

Dit besluit treedt in werking twee weken na de bekendmaking daarvan. Tenzij over dit besluit een inleidend verzoek tot het houden van een referendum wordt gedaan.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad op 20 september 2021

de griffier,

de voorzitter,

drs. R. Blokland MCM

drs. M.J. Bezuijen

Toelichting

Probleemstelling en kader

Inleiding

De Gemeenteraad heeft op [27 maart 2015](#) - in het kader van de 'Toekomstagenda cultuur, amateurtheater en Stadsmuseum' (2015-2018) - besloten om over te gaan tot oprichting van het Cultuurfonds. Dit heeft in 2016 geleid tot de oprichting van Stichting Cultuurfonds Zoetermeer (hierna Cultuurfonds).

De voornaamste doelen van het Cultuurfonds zijn om een (financiële) bijdrage te leveren aan het volledig maken van het cultuuraanbod, vernieuwing en innovatie van het cultuuraanbod te stimuleren en te werken aan de verruiming van de financiële slagkracht van het fonds. Deze doelen zijn vastgesteld door de raad op [18 december 2017](#).

Het Cultuurfonds heeft sinds haar oprichting in 2016 diverse culturele projecten ondersteund. Het fonds heeft hiermee het culturele netwerk versterkt en cultuur nadrukkelijker op de kaart gezet. De kracht van het fonds - en met name van de Cultuurmakelaar die in dienst is van het fonds - zit in het verbinden van het culturele veld en het onder de aandacht brengen van cultuur. Een mooi voorbeeld hiervan is het programma Cultuurzomer, dat mede is bedacht door de Cultuurmakelaar.

Het is echter nodig om de rol en de functie van het Cultuurfonds te herzien. Dit kent drie oorzaken:

a. Het functioneren van het Cultuurfonds in relatie tot de oorspronkelijke opzet

Het Cultuurfonds is er tot op heden nog niet volledig in geslaagd om haar doelen te bewerkstelligen. De eerste drie jaar werd het Cultuurfonds door zowel de gemeente Zoetermeer als Fonds 1818 gefinancierd (beiden verantwoordelijk voor 50% van de financiering). De opdracht was dat het fonds vervolgens zelf voor voldoende externe financiering zou zorgen. Met ingang van 2020 liep de financiering door Fonds 1818 (conform afspraak) af. Het Cultuurfonds heeft nog geen alternatieve geldstromen gevonden om de financiële slagkracht te verruimen. Daarnaast is het Cultuurfonds er slechts ten dele in geslaagd om vernieuwing en innovatie aan te jagen. Ten slotte heeft het Cultuurfonds meermaals aangegeven dat zij met het huidige budget niet goed invulling kan geven aan haar huidige functies, te weten de fonds- en adviesfunctie.

b. Nieuwe jurisprudentie in relatie tot het functioneren van een fonds

Uit nieuwe jurisprudentie komt naar voren dat gemeenten alleen indirect (via een privaatrechtelijke rechtspersoon) subsidie mogen verlenen, als een mandaat is verleend of wanneer minimaal een derde van het beschikbare budget niet van de gemeente afkomstig is. Sinds 2020 bestaat het budget van het Cultuurfonds – door het wegvallen van de subsidie van Fonds 1818 en het niet kunnen aanboren van andere fondsen –uitsluitend uit de subsidie van de gemeente.

Verdergaan met financiering door het Cultuurfonds kan alleen, als het Cultuurfonds van het college van B&W het mandaat krijgt om namens het college subsidies te verstrekken. Bij het verstrekken van subsidies is het Cultuurfonds gehouden aan de geldende subsidieverordening. Dit strookt echter niet met de geest van het raadsbesluit d.d. 18 december 2017 waarin nadrukkelijk gesteld wordt dat het de bedoeling is dat het Cultuurfonds op eigen naam beslist en niet namens het college.

c. Het gewijzigde cultuurbeleid in verband met de nieuwe cultuurvisie

Het Cultuurfonds heeft in de afgelopen jaren een belangrijke bijdrage geleverd aan het ondersteunen van het culturele veld. Met de nieuwe cultuurvisie maakt de gemeente een volgende stap in de ontwikkeling van cultuur in Zoetermeer. Met het vaststellen van de

cultuurvisie is besloten om een aantal bestaande culturele organisaties een jaarsubsidie te geven (programmaliijn 2). De culturele basisinstellingen krijgen daarnaast de opdracht om ook ondersteuning te bieden aan de kleinere culturele organisaties in de stad (programmaliijn 1). Hiermee komt de financieringsrol grotendeels terug bij de gemeente en wordt de functie van het Cultuurfonds wezenlijk anders

Hierover is de raad op 14 april 2021 via een [raadsmemo](#) geïnformeerd.

Daarnaast zijn diverse culturele en netwerkpartijen in de stad los van elkaar bezig met cultuurmarketing. Doordat deze opdracht nergens formeel is belegd, wordt cultuur via diverse kanalen op verschillende manieren gepromoot. Hierbij is niet het gehele culturele veld aangehaakt. Er is vanuit het culturele veld behoefte aan een centraal punt, dat verantwoordelijk is voor de afstemming en organisatie van organisatie overstijgende cultuurmarketing (programmaliijn 8).

In de commissievergadering van 21 april 2021 heeft het college toegezegd ([Toezegging 430](#)) dat de raad voor het zomerreces duidelijkheid krijgt over hoe verder te gaan met het Cultuurfonds.

In de raadsvergadering van 19 mei 2021 heeft het college toegezegd ([Toezegging 453](#)) dat expliciet uitgelegd zal worden wat de juridische redenen zijn waarom de rol en de functie moet worden herzien en zal worden aangegeven binnen welke programmaliijnen het cultuurfonds past.

Beoogd effect

Het zodanig inrichten van de taken van het Cultuurfonds dat deze bijdraagt aan de uitvoering van de Cultuurvisie 2030 en het realiseren van het nieuwe cultuurbeleid in Zoetermeer.

Voorstel/keuzemogelijkheden/risico's

Er zijn – in samenwerking met het Cultuurfonds en het culturele veld – een vijftal toekomstscenario's ontwikkeld.

1. Het Cultuurfonds blijft bestaan als financier:

In dit scenario blijft het Cultuurfonds financier van culturele projecten van organisaties die nog geen gemeentelijke subsidie ontvangen. Dit wordt de hoofdopdracht van het fonds. Juridisch gezien kan dit alleen zolang het merendeel van het geld niet van de gemeente afkomstig is, of wanneer het Cultuurfonds het mandaat krijgt van het college van B&W om namens hen subsidies te verstrekken. Sinds 2020 bestaat het budget van het Cultuurfonds echter uitsluitend uit de subsidie van de gemeente. Op deze voet verder gaan, kan dus alleen als het Cultuurfonds mandaat krijgt.

2. Het Cultuurfonds blijft bestaan als adviseur:

In dit scenario functioneert het Cultuurfonds niet langer als financier. Kleine en/of nieuwe culturele spelers kunnen rechtstreeks bij de gemeente terecht voor projectsubsidies. Het Cultuurfonds behoudt de advies- en netwerkfunctie en krijgt daarnaast de marketing- en promotiefunctie toegewezen.

3. Het Cultuurfonds combineert diverse functies:

Het Cultuurfonds is verantwoordelijk zowel de fonds- als advies- en netwerkfunctie op het gebied van cultuur en krijgt daarnaast de (regie op) brede culturele programmering, waarbij het fonds als aanjager en initiatiefnemer fungeert van vernieuwende projecten, die daarna in gezamenlijkheid door het culturele veld worden opgepakt.

4. Het Cultuurfonds wordt niet langer gesubsidieerd en een Cultuurmakelaar krijgt rechtstreeks een opdracht:

In dit scenario wordt de advies- en netwerkfunctie en de marketing- en promotiefunctie op het gebied van cultuur uitgevoerd door een Cultuurmakelaar, die hiertoe rechtstreeks een opdracht krijgt van de gemeente. De subsidie voor het Cultuurfonds wordt stopgezet. Kleine of nieuwe culturele spelers kunnen rechtstreeks bij de gemeente terecht voor projectsubsidies.

5. Het Cultuurfonds wordt niet langer gesubsidieerd:

De subsidie aan het Cultuurfonds wordt beëindigd. Het budget zal worden ingezet om rechtstreeks vanuit de gemeente subsidies te geven aan culturele projecten van kleine of nieuwe spelers.

Voorgesteld besluit

Het college stelt de raad voor om te kiezen voor scenario 4, waarin:

- het College van B&W verantwoordelijk wordt voor het verstrekken van subsidies aan culturele projecten van kleine en/of nieuwe spelers
- het Cultuurfonds niet langer wordt gesubsidieerd
- een Cultuurmakelaar rechtstreeks een opdracht krijgt van de gemeente om de volgende taken uit te voeren:
 - o *Advies- en netwerkfunctie op cultureel gebied:* functioneert als eerste aanspreekpunt voor bestaande en nieuwe culturele spelers. Helpt culturele spelers om ideeën te brengen tot concrete, haalbare plannen en adviseert hen over potentiële samenwerkingspartners en financiering. Draagt zorg voor het verbinden van de culturele spelers in de stad en het leggen van verbindingen met andere sectoren. Organiseert in het kader hiervan onder andere (thema)bijeenkomsten.
 - o *Cultuurmarketing- en promotiefunctie:* draagt – in afstemming met Bureau Citymarketing en samen met de culturele basisinstellingen – zorg voor de cultuurmarketing, waardoor cultuur optimaal voor het voetlicht komt in de stad. Adviseert daarnaast culturele spelers over de marketing en promotie van hun projecten.

Argumenten

1.1. *Hiermee vervalt de onrechtmatige situatie dat de gemeente indirect subsidie verleent via een privaatrechtelijk rechtspersoon zonder mandaat.*

De gemeente wordt zelf verantwoordelijk voor het verstrekken van subsidies aan culturele projecten, omdat deze functie juridisch gezien niet kan blijven bij het Cultuurfonds zonder een mandaat van het college van B&W. Tegelijkertijd is zo'n mandaat in strijd met het raadsbesluit over de oprichting en werkwijze van het Cultuurfonds (d.d. 18 december 2017) waarin nadrukkelijk gesteld wordt dat het de bedoeling is dat het Cultuurfonds op eigen naam beslist en niet namens het college.

1.2. *Dit scenario past binnen de Cultuurvisie 2030.*

Dit scenario past goed binnen het nieuwe cultuurbeleid:

- Alle culturele spelers kunnen bij de gemeente terecht om financiering aan te vragen: zowel culturele basisinstellingen (programmaliijn 1), bestaande culturele spelers (programmaliijn 2) als nieuwe cultuurmakers (programmaliijn 4).
- Met name de kleinere en nieuwe spelers hebben behoefte aan advies en ondersteuning (programmaliijn 2 en 4).

- De cultuurmarketing- en promotiefunctie wordt centraal belegd, waarmee al deels invulling wordt gegeven aan programmalijn 8.

1.3. De advies- en netwerkfunctie, die het culturele veld erg waardevol vindt, wordt behouden

Er is veel draagvlak in het culturele veld voor de advies- en netwerkfunctie, met name voor de begeleiding en ondersteuning van kleine en nieuwe spelers door de Cultuurmakelaar. Het wordt door het culturele veld van belang geacht dat deze rol een plek blijft houden in de stad.

1.4. De taak om cultuur voor het voetlicht te brengen wordt (centraal) belegd

Cultuurmarketing wordt steeds belangrijker. Op dit moment houden diverse culturele en netwerkpartijen zich bezig met deze taak, vaak vanuit de eigen organisatie en soms overstijgend daaraan. Deze opdracht is echter tot op heden nergens formeel belegd. Hierdoor wordt cultuur op diverse manieren gepromoot en is niet het gehele culturele veld aangehaakt. Programmalijn 8 'Cultuur kleurt mee' gaat over cultuur over het voetlicht brengen binnen en buiten de gemeente. Door de marketing- en promotiefunctie te beleggen bij het Cultuurfonds, wordt – samen met de culturele basisinstellingen en passend binnen de Citymarketingstrategie – al deels invulling gegeven aan deze programmalijn. Bovendien wordt hiermee de kracht van de Cultuurmakelaar, om cultuur over het voetlicht te brengen, optimaal ingezet.

1.5. Kleine en/of nieuwe culturele spelers krijgen een directe relatie met de gemeente.

Alle culturele spelers kunnen rechtstreeks bij de gemeente terecht voor (project)subsidies, ongeacht of ze groot of klein, reeds bestaand of nieuw zijn. Daardoor kan de gemeente alle subsidieaanvragen integraal afwegen en culturele projecten beoordelen in het kader van de Cultuurvisie. De vraag van de raad om kleinere partijen meer kansen te geven, kan zo ook beter gemonitord worden.

Kanttekeningen

1.1. Het Cultuurfonds wordt niet langer gesubsidieerd door de gemeente

Door te stoppen met het subsidiëren van het Cultuurfonds en de opdracht in huis te halen, wordt het bestaansrecht van het Cultuurfonds grotendeels ontnomen. Met dit besluit wordt de oorspronkelijke opdracht echter wel zoveel mogelijk in stand gehouden. Met het overhevelen van het verstrekken van subsidies naar de gemeente blijft de fondsfunctie gehandhaafd, alleen wordt deze direct door de gemeente uitgevoerd. Daarnaast voert de Cultuurmakelaar –nu in opdracht van de gemeente – de advies- en netwerkfunctie uit en krijgt er een nieuwe opdracht bij om cultuur over het voetlicht te brengen.

1.2. Deze opdracht kan ook bij het Cultuurfonds neergelegd worden.

Hier wordt niet voor gekozen, omdat aansturing van de Cultuurmakelaar via een tussenpartij verloopt in plaats van rechtstreeks. Daarnaast vallen de organisatiekosten van het Cultuurfonds weg, waardoor meer budget beschikbaar is voor de personeelskosten van de Cultuurmakelaar.

1.3. De opdracht zal worden verstrekt aan de huidige Cultuurmakelaar

Om de continuïteit te kunnen waarborgen, wordt de opdracht in beginsel verstrekt aan de huidige Cultuurmakelaar. Om dit mogelijk te maken, wordt een uitzondering gemaakt op het vigerende personeelsbeleid. Dit is juridisch gezien geen probleem en gebeurt vaker bij zwaarwegende redenen.

1.4. Alle subsidieaanvragen zullen door de gemeente moeten worden behandeld.

De verwachting is dat deze werkzaamheden efficiënt uitgevoerd kunnen worden in de reguliere bedrijfsvoering waarin ook al de subsidies voor de culturele basis en de jaarprogramma's worden uitgevoerd. Doordat de culturele basisinstellingen vanaf 2022 meerjarensubsidies ontvangen, wordt de administratiedruk verlicht en kan er tijd vrijgemaakt worden.

Financiën

Dit voorstel is budgetneutraal. Het huidige beschikbare subsidiebudget voor het Cultuurfonds (ad €90.000) in Programma 4 Vrije Tijd wordt ingezet om de Cultuurmakelaar in te huren en subsidies te verstrekken.

Controleprotocol

Niet van toepassing.

Participatie en Communicatie

Een vijftiental culturele spelers, binnen en buiten de gemeente, zijn geraadpleegd over de functies die het Cultuurfonds momenteel uitoefent en in de toekomst zou kunnen uitoefenen. Dit zijn het Cultuurfonds zelf en een selectie van zowel kleinere als grotere culturele spelers uit de stad. De raadpleging is samen met het Cultuurfonds bepaald. Vervolgens zijn hieruit vijf mogelijke scenario's gekomen die meermaals besproken zijn met de Cultuurmakelaar.

Duurzaamheid

Niet van toepassing.

Toegankelijkheid en bruikbaarheid voor gehandicapten

Niet van toepassing.

Rapportage en evaluatie

In 2024 wordt een evaluatie ingepland. Op dat moment is meer duidelijkheid over hoe de programmalijnen uit de Cultuurvisie 2030 worden ingevuld. In de evaluatie wordt meegenomen of de huidige werkwijze past binnen de uitvoering van het cultuurbeleid, dan wel aangepast moet worden.

Planning

Niet van toepassing.